

Bruxelles, 28 mai 2021
(OR. en)

Dosar interinstituțional:
2018/0197(COD)

6168/1/21
REV 1 ADD 1

FSTR 13
REGIO 22
FC 4
CADREFIN 70
CODEC 203
PARLNAT 122

EXPUNERE DE MOTIVE A CONSILIULUI

Subiect: Poziția în primă lectură a Consiliului în vederea adoptării unui
REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI
privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune
– Expunere de motive a Consiliului
– Adoptată de către Consiliu la 27 mai 2021

I. INTRODUCERE

1. La 29 mai 2018, Comisia a prezentat o propunere de regulament privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune ¹, care face parte din pachetul legislativ privind politica de coeziune pentru perioada 2021-2027. Obiectivul general de politică al Regulamentului privind FEDR/Fondul de coeziune este de a consolida coeziunea economică, socială și teritorială a Uniunii, prin reducerea disparităților dintre diferitele regiuni ale UE, în conformitate cu articolele 174, 176 și 177 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). La 28 mai 2020, în urma pandemiei de COVID-19 și ca parte a cadrului financiar multianual revizuit pentru perioada 2021-2027 și a pachetului de redresare, Comisia a propus diverse modificări ale pachetului legislativ privind politica de coeziune pentru perioada 2021-2027, inclusiv ale Regulamentului privind FEDR/Fondul de coeziune ².
2. Comitetul Economic și Social European și-a adoptat avizul cu privire la propunerea inițială la 17 octombrie 2018 ³ și cu privire la propunerea modificată la 18 septembrie 2020 ⁴. Comitetul Regiunilor și-a adoptat avizul cu privire la propunerea inițială la 5 decembrie 2018 ⁵ și cu privire la propunerea modificată la 14 octombrie 2020 ⁶.
3. Parlamentul European și-a adoptat poziția în primă lectură cu privire la Regulamentul privind FEDR/Fondul de coeziune în cadrul ședinței sale plenare din 27 martie 2019.
4. Grupul de lucru pentru măsuri structurale a examinat propunerea de regulament privind FEDR/Fondul de coeziune în cadrul mai multor reuniuni desfășurate în timpul președințiilor bulgară, austriacă, română, finlandeză, croată, germană și portugheză.

¹ Doc. ST 9522/18 + ADD 1 + ADD 2.

² Doc. ST 8380/20 + ADD 1.

³ JO C 62, 15.2.2019, p. 90.

⁴ JO C 429, 11.12.2020, p. 236.

⁵ JO C 86, 7.3.2019, p. 115.

⁶ JO C 440, 18.12.2020, p. 191.

5. Comitetul Reprezentanților Permanenți a aprobat la 15 februarie 2019 mandatul de negociere parțial inițial ⁷. La 22 iulie 2020, Comitetul Reprezentanților Permanenți a aprobat un alt mandat parțial pentru negocierile cu Parlamentul European în ceea ce privește propunerea modificată a Comisiei de regulament privind FEDR/Fondul de coeziune ⁸. Mai mult, la 5 octombrie 2020, mandatul parțial de negociere a fost actualizat de Comitetul Reprezentanților Permanenți pentru a ține seama de concluziile Consiliului European privind cadrul financiar multianual 2021-2027 și pachetul de redresare, adoptate în cadrul reuniunii extraordinare a Consiliului European din 17, 18, 19, 20 și 21 iulie 2020 ⁹.
6. Pe baza mandatelor respective, președințiile finlandeză, croată, germană și portugheză au desfășurat negocieri interinstituționale care s-au încheiat la 9 februarie 2021.
7. La 16 martie 2021, Comisia pentru dezvoltare regională (REGI) a Parlamentului European a aprobat rezultatul negocierilor interinstituționale. La 18 martie 2021, președintele comisiei REGI a transmis o scrisoare președinției Consiliului indicând faptul că va recomanda plenului ca poziția Consiliului să fie acceptată fără amendamente, sub rezerva verificării de către experții juriști-lingviști, în a doua lectură a Parlamentului.
8. Ținând seama de acordul sus-menționat și în urma revizuirii de către experții juriști-lingviști, Consiliul și-a adoptat poziția în primă lectură la 27 mai 2021, în conformitate cu procedura legislativă ordinară prevăzută la articolul 294 din TFUE.

⁷ Doc. 6147/19 ADD 2.

⁸ Doc. 9430/20.

⁹ Doc. 10880/20.

II. OBIECTIV (articolele 2 și 3)

9. În conformitate cu articolul 176 și cu articolul 174 al doilea și al treilea paragraf din TFUE, FEDR va continua să contribuie la reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare ale diferitelor regiuni, precum și la atenuarea rămânerii în urmă a regiunilor cel mai puțin favorizate, urmând să se acorde o atenție deosebită regiunilor afectate de un dezavantaj natural sau demografic grav și permanent, inclusiv, în special, dezavantajul cauzat de declinul demografic, cum ar fi regiunile ultraperiferice, regiunile cele mai nordice cu densitate foarte scăzută a populației, regiunile insulare și regiunile transfrontaliere și muntoase. Fondul de coeziune va continua să contribuie la îndeplinirea obiectivului general de consolidare a coeziunii economice, sociale și teritoriale a Uniunii prin asigurarea unor contribuții financiare în domeniul mediului și al rețelelor transeuropene din sfera infrastructurii de transport (TEN-T).
10. FEDR va oferi sprijin pentru următoarele obiective de politică:
- o Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității tehnologiei informației și comunicațiilor regionale (obiectivul de politică 1);
 - o Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile (obiectivul de politică 2);
 - o Europă mai conectată prin creșterea mobilității (obiectivul de politică 3);
 - o Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale (obiectivul de politică 4);
 - o Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale (obiectivul de politică 5).

Obiectivele de politică 2 și 3 vor fi sprijinite și de Fondul de coeziune.

Obiectivele de politică sunt apoi detaliate în obiective specifice care sunt stabilite, de asemenea, în Regulamentul privind FEDR/Fondul de coeziune.

III. ANALIZA POZIȚIEI ÎN PRIMĂ LECTURĂ A CONSILIULUI

(a) Obiective specifice (articolul 3)

11. Poziția în primă lectură a Consiliului asigură un bun echilibru între diferitele obiective specifice care trebuie urmărite de FEDR și de Fondul de coeziune, reflectând principalele provocări cu care se confruntă Europa în prezent, cum ar fi sprijinirea redresării în urma pandemiei de COVID-19, tranziția verde, stimularea competitivității, creșterea conectivității, pentru a numi doar câteva.
12. În acest context, acordul la care s-a ajuns prevede posibilitatea explicită ca FEDR să ofere sprijin menit să crească conectivitatea digitală, ca parte a obiectivului de politică 1 pentru o Europă mai competitivă și mai inteligentă. Pentru a menține echilibrul adecvat între sprijinul acordat diferitelor obiective de politică, numai 40 % din resursele cheltuite pentru creșterea conectivității digitale vor fi luate în considerare la calcularea conformității cu cerințele privind concentrarea tematică pentru obiectivul de politică 1, iar resursele luate în considerare pentru cerințele privind concentrarea tematică nu vor depăși 40 % din cerințele minime privind concentrarea tematică pentru obiectivul de politică respectiv.
13. În cadrul obiectivului de politică 2 pentru o Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, FEDR și Fondul de coeziune vor putea oferi, printre altele, sprijin pentru creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și pentru reducerea tuturor formelor de poluare. Mai mult, în cadrul aceluiași obiectiv de politică 2, FEDR și Fondul de coeziune vor putea oferi sprijin pentru promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon. Pentru a menține echilibrul adecvat între sprijinul acordat diferitelor obiective de politică, numai 50 % din resursele cheltuite pentru promovarea mobilității urbane multimodale durabile vor fi luate în considerare la calcularea conformității cu cerințele privind concentrarea tematică pentru obiectivul de politică 2, iar resursele luate în considerare pentru cerințele privind concentrarea tematică nu vor depăși 50 % din cerințele minime privind concentrarea tematică pentru obiectivul de politică respectiv.

14. În cadrul obiectivului de politică 4 pentru o Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale, FEDR va fi în măsură să ofere sprijin pentru promovarea incluziunii socioeconomice a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri reduse și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, precum și pentru promovarea integrării socioeconomice a resortisanților țărilor terțe, inclusiv a migranților, prin acțiuni integrate care să includă locuințele și serviciile sociale.
15. În cadrul obiectivului de politică 5, pentru o Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale, FEDR va fi în măsură să promoveze dezvoltarea integrată și incluzivă în domeniul social, economic și al mediului, cultura, precum și patrimoniul natural, turismul durabil și securitatea în alte zone decât zonele urbane. În cadrul acestui obiectiv de politică, sprijinul va fi acordat prin strategii de dezvoltare teritorială și locală.

(b) Concentrarea tematică a sprijinului din partea FEDR (articolul 4)

16. Statele membre vor decide la ce nivel vor respecta concentrarea tematică: la nivel național sau la nivel de categorie de regiuni. Statele membre își vor exprima opțiunea în acordurile lor de parteneriat încheiate cu Comisia. Opțiunea lor se aplică pentru întreaga perioadă de programare.

17. În scopul unei concentrări tematice, statele membre și regiunile se clasifică, în funcție de raportul venitului național brut al acestora, în trei grupuri, iar alocările minime pentru obiectivele de politică 1 și 2 sunt stabilite pentru fiecare grup. Statele membre și regiunile cu un raport al venitului național brut egal sau superior nivelului de 100 % din media UE vor trebui să aloce cel puțin 85 % din resursele lor din FEDR pentru obiectivul de politică 1 și obiectivul de politică 2 și cel puțin 30 % pentru obiectivul de politică 2. Statele membre și regiunile cu un raport al venitului național brut egal sau superior nivelului de 75 % și inferior nivelului de 100 % din media UE vor trebui să aloce cel puțin 40 % din resursele lor din FEDR pentru obiectivul de politică 1 și cel puțin 30 % pentru obiectivul de politică 2. În cele din urmă, statele membre și regiunile cu un raport al venitului național brut inferior nivelului de 75 % din media UE vor aloca cel puțin 25 % din resursele lor din FEDR pentru obiectivul de politică 1 și cel puțin 30 % pentru obiectivul de politică 2. Prin opțiunea acordată statelor membre de a atinge concentrarea tematică la nivel național sau la nivel de categorie de regiuni ar trebui să se asigure flexibilitate la nivelul programelor individuale.

(c) Domeniul de aplicare al sprijinului din partea FEDR (articolul 5)

18. FEDR va oferi sprijin pentru:

- investiții în infrastructură;
- activități de cercetare aplicată și inovare, inclusiv cercetare industrială, dezvoltare experimentală și studii de fezabilitate;
- investiții în accesul la servicii;
- investiții productive în IMM-uri și investiții care vizează protejarea locurilor de muncă existente și crearea de noi locuri de muncă;
- echipamente, software și active necorporale;
- colaborare în rețea, cooperare, schimb de experiență și activități care implică clustere de inovare, desfășurate inclusiv între întreprinderi, organizații de cercetare și autorități publice;
- informare, comunicare și studii; și
- asistență tehnică.

19. În anumite condiții, FEDR poate sprijini investițiile productive în alte întreprinderi decât IMM-urile. De asemenea, în anumite condiții, FEDR poate sprijini activitățile de formare profesională, de învățare pe tot parcursul vieții, de recalificare și activitățile educaționale, precum și achiziția de materiale necesare pentru consolidarea rezilienței sistemelor de sănătate și a rezilienței la dezastre.
20. Atunci când acest lucru este strict necesar și ca măsură temporară pentru a răspunde unor circumstanțe excepționale sau neobișnuite, FEDR poate sprijini finanțarea capitalului circulant în cadrul IMM-urilor sub formă de granturi.

(d) Domeniul de aplicare al sprijinului din partea Fondului de coeziune (articolul 6)

21. Fondul de coeziune va oferi sprijin pentru:
- investiții în domeniul mediului, inclusiv investiții legate de dezvoltarea durabilă și de energie, care prezintă beneficii de mediu, cu un accent deosebit pe energia din surse regenerabile;
 - investiții în TEN-T;
 - asistență tehnică;
 - informare, comunicare și studii.

(e) Excluderi (articolul 7)

22. Era important să se clarifice ce activități nu intră în domeniul de aplicare al FEDR și al Fondului de coeziune. Acesta va fi, de exemplu, cazul investițiilor destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră generate de activitățile care intră sub incidența Directivei 2003/87/CE privind un sistem de comercializare a cotelor de emisie, în vederea evitării duplicării resurselor financiare disponibile, care există deja ca parte din respectiva directivă. Mai mult, investițiile în întreprinderile aflate în dificultate, astfel cum sunt definite în Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei, sunt, de asemenea, excluse, cu excepția cazului în care acest lucru este autorizat în temeiul unor norme privind ajutorul *de minimis* sau privind acordarea temporară de ajutoare de stat, instituite pentru a răspunde unor circumstanțe excepționale. De asemenea, FEDR și Fondul de coeziune nu vor sprijini anumite investiții în aeroporturi, cu excepția sprijinului pentru măsuri specifice de atenuare a impactului asupra mediului, de securitate și de siguranță în aeroporturile regionale, atât timp cât obiectivul principal al investițiilor ar fi identificat în mod clar din perspectiva standardelor Uniunii în materie de mediu, securitate sau siguranță și ar fi în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat. În mod similar, niciunul dintre fonduri nu va sprijini instalațiile de depozitare a deșeurilor și de tratare a deșeurilor reziduale, dezafectarea sau construirea de centrale nucleare sau fabricarea, prelucrarea și comercializarea tutunului și a produselor din tutun. Se exclude, de asemenea, sprijinul pentru investițiile legate de producția, prelucrarea, transportul, distribuția, stocarea sau arderea combustibililor fosili, exceptând:

- (i) în anumite condiții, înlocuirea sistemelor de încălzire cu ardere pe bază de combustibili fosili solizi cu sisteme de încălzire cu ardere pe bază de gaz;
- (ii) investițiile în extinderea și schimbarea destinației, conversia sau modernizarea rețelelor de transport și distribuție a gazelor, cu condiția ca aceste investiții să pregătească rețelele pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon, cum ar fi hidrogenul, biometanul și gazul de sinteză, și să permită înlocuirea instalațiilor care utilizează combustibili fosili solizi;
- (iii) investițiile în vehicule nepoluante de interes public, precum și în vehicule, aeronave și nave proiectate și construite sau adaptate pentru a fi utilizate de serviciile de protecție civilă și de pompieri.

Cuquantumul sprijinului prevăzut la punctele (ii) și (iii) de mai sus va fi plafonat în funcție de nivelul venitului național brut al statului membru și de ponderea combustibililor fosili solizi în consumul intern brut de energie al statului membru. Operațiunile sprijinite de FEDR și de Fondul de coeziune în temeiul punctelor (i) și (ii) vor fi selecționate de autoritatea de management până la 31 decembrie 2025 și nu vor putea fi eșalonate pentru următoarea perioadă de programare.

(f) Dispozițiile specifice (articolele 9-14)

23. Anumite dispoziții specifice se vor aplica în ceea ce privește regiunile ultraperiferice, în conformitate cu articolul 349 din TFUE.
24. FEDR poate sprijini dezvoltarea teritorială integrată în cadrul programelor subordonate obiectivelor „Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică” și „Cooperare teritorială europeană”. Pentru a răspunde provocărilor economice, de mediu, climatice, demografice și sociale, FEDR va sprijini dezvoltarea teritorială integrată bazată pe strategii de dezvoltare teritorială sau de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității. FEDR va sprijini Inițiativa europeană privind dezvoltarea urbană. FEDR va sprijini instrumentul de investiții interregionale pentru inovare, care la rândul său va sprijini comercializarea și extinderea proiectelor interregionale de inovare care au potențialul de a încuraja dezvoltarea lanțurilor valorice europene.

IV. CONCLUZIE

25. Poziția în primă lectură a Consiliului reflectă compromisul la care s-a ajuns în cadrul negocierilor dintre Consiliu și Parlamentul European, cu sprijinul Comisiei.
26. Consiliul consideră că poziția sa în primă lectură reprezintă un pachet echilibrat pentru ambele fonduri pe care acest regulament urmează să le instituie pentru perioada de programare 2021-2027.